

MATERIAŁY POMOCNICZE DLA NAUCZYCIELA DO PRZYGOTOWANIA PLANU WYNIKOWEGO – KLASA 7

MATERIAŁ	WYMAGANIA W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ (*wymagania z podstawy programowej dotyczącej klas 4–6) Uczeń:	WYMAGANIA SZCZEGÓLWE Uczeń:	
U ŹRÓDEŁ			
My – spadkobiercy			
<p>PODRĘCZNIK <i>U źródeł</i>, s. 7 Agnieszka Suchowierska <i>Piękna Helena i początki</i>, s. 8</p> <p>Hezjod <i>Narodziny bogów (Theogonia)</i> (fragm.), s. 11; Nikos Chadzini- kolau <i>Bogowie i ludzie</i>, s. 14</p> <p><i>Słowiańskie bogi</i> (na podst. książki Tadeusza Linknera), s. 17</p> <p>Jan Kochanowski *** [Czego chcesz od nas, Panie...], s. 21</p> <p>William Blake <i>Stworzenie świata</i>, s. 24</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: liryka; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozróżnia gatunki liryki, w tym: pieśń, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 • rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitety, porównanie, przenośnię, pytanie retoryczne oraz określa ich funkcję – I.1.4* • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.1.4 • omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworów, w tym podtytułu – I.1.5* • charakteryzuje podmiot liryczny i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 • określa tematykę oraz problematykę utworu – I.1.12* • recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem – I.1.12 • wskazuje i omawia wątek główny – I.1.13* 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady wpływu kultury śródziemnomorskiej na kulturę europejską • zna wyobrażenie Prasłowian na temat powstania świata • identyfikuje postaci bogów słowiańskich • porównuje greckie i prasłowiańskie wyobrażenie o powstaniu świata • charakteryzuje podmiot liryczny • zna pojęcia: <i>liryka, podmiot liryczny, hymn, pytanie retoryczne, wiersz sylabiczny, pieśń, hymn</i> • analizuje budowę wiersza sylabicznego • określa cechy pieśni • opisuje obraz poetycki • przyporządkowuje utwór do gatunku literackiego • określa postawę podmiotu lirycznego • opisuje adresata lirycznego • porównuje postaci, wykorzystując podane słownictwo • rozpoznaje wątek zbrodni i kary • rozpoznaje wiersz wolny • dokonuje interpretacji głosowej • określa funkcję epitetów, porównań i przenośni w tekście • omawia funkcję podtytułu • wyjaśnia związek mitu z historycznym faktem • rozpoznaje typowy dla baśni początek utworu • odwołuje się do wiedzy historycznej w interpretacji utworu • odczytuje różne teksty kultury (tekst popularnonaukowy, mapę, monetę) • rozumie tekst popularnonaukowy

<p>Katarzyna Marciniak <i>Dobroczynca ludzkości</i>, s. 10</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście potrzebne informacje – I.2.1* określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* interpretuje dzieła sztuki (obraz) I.2.3 rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury – I.2.8* 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę wypowiedzi lirycznej odpowiada na pytania do tekstu porównuje opisy obrazu omawia cechy wiersza wolnego porównuje fragment Biblii z wierszem
<p><i>Stworzenie człowieka</i> (fragm. Księgi Rodzaju), s. 34</p> <p>Michał Anioł <i>Stworzenie Adama</i>, fresk z kaplicy Sykstyńskiej, XVI w., s. 34</p> <p>Roman Brandstaetter, <i>Stworzenie człowieka</i>, s. 35</p> <p>Norman Davies <i>Legenda o Europie</i>, s. 40</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, kolokwializmy) – II.2.1 zna sposoby wzbogacania słownictwa – II.2.3 rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozpoznaje wyrazy wieloznaczne; rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi – II.2.4* rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje przekład tekstu z jego parafrazą dochodzi etymologii imion bogów słowiańskich rozdziela znaczenie dosłowne i przenośne wyrazów w wypowiedzi wyjaśnia metaforyczne znaczenie wyrazów w związku frazeologicznym i powiedzeniach zna związki frazeologiczne z wyrazem <i>źródło</i> stosuje podane związki frazeologiczne w opisie postępowania i postawy Prometeusza zna źródła frazeologizmów, np. mitologia, Biblia, literatura, historia rozpoznaje frazeologizmy pochodzenia mitologicznego, biblijnego wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych poprawia błędy językowe we frazeologizmach stosuje frazeologizmy przypisuje słowom ich znaczenie analizuje język wypowiedzi podmiotu lirycznego rozpoznaje język polski w grupie języków prasłowiańskich
<p>Czesław Miłosz <i>Z okna</i>, s. 44</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: <i>głoska, litera, sylaba</i> – II.3.5* 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: <i>fonetyka</i> zna pojęcia: <i>głoska, samogłoska, spółgłoska, sylaba, litera</i> rozumie funkcję litery <i>i</i> w wyrazie
<p>Opis obrazu. Wyrażanie opinii – William Blake <i>Stworzenie świata</i>, s. 24</p> <p>Szkoła pisania. Notatka, s. 45</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi – III.1.2 tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi – III.1.3* tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy tekst na podany temat redaguje opowiadanie z mottem w formie związku frazeologicznego lub powiedzenia redaguje wypowiedź uzasadniającą odróżnia twierdzenia od argumentów opisuje nastroj utworu z wykorzystaniem podanego słownictwa gromadzi informacje do opisu obrazu

<p>Skarbiec języka. Pochodzenie frazeologizmów, s. 36</p>		<p>formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej tekstu – III.1.3</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje tekst na komputerze, wprowadzając zmiany edytorskie
<p>Fonetyka. Przypomnienie podstawowych pojęć, s. 28</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze) – III.2.1* tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2 tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* formułuje pytania do tekstu – III.2.3 redaguje notatki – III.2.4* opowiada o przeczytanym tekście – III.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada treść mitu o początkach świata, korzystając z podanego schematu dokonuje swobodnej przeróbki tekstu mitologicznego prezentuje panteon słowiański (w dowolnej formie) redaguje opowiadanie o powstaniu świata formułuje pytania na temat obrazu redaguje opis obrazu, korzystając z podanego słownictwa redaguje własną opinię na temat dzieła sztuki i ją uzasadnia wyjaśnia powstanie człowieka wg mitologii greckiej rozumie znaczenie wyrazu <i>prometeizm</i> odnosi do współczesności postawę Prometeusza redaguje plan wydarzeń tworzy notatki słowne lub słowno-graficzne uzupełnia tekst notatki
	<p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich korzysta z informacji – IV.1 	<ul style="list-style-type: none"> podaje znaczenie i pochodzenie swojego imienia, wykorzystując informacje ze słownika wyrazów obcych lub innych źródeł określa okoliczności stosowania łacińskich powiedzeń i cytatów
<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2 rozpoznaje czytany utwór jako mit – I.1.3* charakteryzuje podmiot liryczny – I.1.9* zna i rozpoznaje w tekście literackim pytanie retoryczne – I.1.4* rozpoznaje rodzaje literackie: liryka; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 rozdziela gatunki liryki, w tym: pieśń, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* rozpoznaje w tekście literackim: symbol – I.1.4 rozpoznaje czytany utwór jako hymn – I.1.3* rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie – I.1.6* 		

		<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie, oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* rozumie pojęcia: <i>głoska, litera, sylaba</i> – II.3.5* dokonyuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów – III.2.4 tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* redaguje notatki – III.1.4* 	
Śladami cywilizacji			
<p>PODRĘCZNIK Pojęcie cywilizacji na podstawie artykułu Colina Renfrew <i>Powstanie cywilizacji</i>, s. 47</p> <p>Fryderyk Zawielski <i>Czas i kalendarz</i>, s. 53</p> <p>Platon <i>Pismo i pamięć</i>, s. 58</p> <p>Agnieszka Suchowierska <i>Na wycieczce w dawnych Tebach</i>, s. 60; <i>Jak powstały Teby</i> – komiks, s. 61</p> <p>Bolesław Prus <i>Faraon</i> (fragm.), s. 65</p> <p><i>Wieża Babel</i> (fragm. Księgi</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p> <p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje fikcję literacką, rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach – I.1.2* rozpoznaje czytany utwór jako legendę, mit – I.1.3* zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje – I.1.5 opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* określa w poznanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny, kulturowy, filozoficzny – I.1.11 wyszukuje w teście potrzebne informacje – I.2.1 interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie – II.1.1 rozumie rozbieżności między mową a pismem – II.1.1 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje plan wypowiedzi wymienia elementy prawdziwe, prawdopodobne, fantastyczne w tekście opowiadania i komiksie rozpoznaje komizm języka omawia motyw powstania miast w różnych legendach opowiada o wydarzeniach fabuły określa temat rozmowy rozpoznaje cechy legendy i mitu w biblijnej opowieści odczytuje kontekst biblijny w interpretacji dzieła sztuki rozumie tekst naukowy porównuje hasła słownikowe z treścią tekstu naukowego rozumie treść hasła słownikowego i encyklopedycznego zna pojęcia: <i>kultura, kultura duchowa, kultura materialna</i> rozumie tekst popularnonaukowy uzupełnia notatkę informacjami z tekstu rozumie przeczytany tekst interpretuje obraz Pietera Bruegla <i>Wieża Babel</i> rozpoznaje uproszczenia grup spółgłoskowych rozpoznaje utratę dźwięczności na końcu wyrazu rozpoznaje upodobnienia pod względem dźwięczności: ubezdźwięcznienia (wsteczne, postępowe), udźwięcznienia (wsteczne) nazywa rodzaje upodobnień

Rodzaju), s. 73 Skarbiec języka. Hasło encyklopedyczne i słownikowe, s. 49	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wieloznaczne – II.2.4* rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi – II.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> artykułuje głoski nosowe ze względu na znaczenie wyrazów przyporządkowuje przysłowia do objaśnień tłumaczących ich sens metaforyczny podaje przysłowie pasujące do kontekstu
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 identyfikuje odbiorcę wypowiedzi – II.3.2* rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 	<ul style="list-style-type: none"> określa adresata tekstu naukowego rozumie pojęcia: <i>kultura języka, etykieta językowa, szablon językowy</i> w roli określonych nadawców formułuje powitanie, prośbę, podziękowanie, przeprosiny, gratulacje z zachowaniem kultury języka i etykiety językowej poprawia błędy językowe w związkach frazeologicznych
Kultura wypowiedzi. Etykieta językowa. Szablon językowy, s. 51	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych – II.4.3 	<ul style="list-style-type: none"> poprawia błędy językowe
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź – III.1.3* wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> rozmawia na określony temat, korzystając z podanego planu rozmawia na temat współczesnych kalendarzy wyraża swoją opinię na podany temat podaje własne argumenty dowodzące słuszności lub podważające (kontrargumenty) tezę uzasadnia podaną tezę formułuje wniosek uzasadnia własne zdanie na podany temat określa funkcję przysłów w języku wyjaśnia symboliczne znaczenie elementów dzieła sztuki
Szkola pisania. Jak edytować tekst, s. 63	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje – III.2.2 tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* redaguje notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy plan działań bohatera redaguje notatkę na komputerze uzupełnia tabelę informacjami z tekstu streszcza biblijną opowieść
		IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3* zwraca uwagę na typy definicji słownikowych, określa ich swoistość – IV.6 rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.8 rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się
Szkola pisania. Opis i interpretacja obrazu – Pieter Bruegel <i>Wieża Babel</i> , s. 74			
Fonetyka. Podział głosek, s. 55			
Fonetyka. Rozbieżności między pisownią a wymową, s. 76			

		technologią informacyjną – IV.9	<ul style="list-style-type: none"> rozważa słuszność twierdzeń
SPRAWDZANE WYMAGANIA		<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny, kulturowy, filozoficzny – I.1.11 interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie – II.1.1 rozumie rozbieżności między mową a pismem – II.1.1 rozumie na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady – II.3.7* rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych – II.4.3 wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	
Konteksty, nawiązania, deformacje			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Teatryk „Zielona Gęś” ma zaszczyt przedstawić „Osiem dni stworzenia”, s. 79</i></p> <p>Stanisław Lem, <i>Jak ocalał świat</i>; grafiki Daniela Mroza, s. 80</p> <p>Tomasz Trojanowski <i>Ostatni Stroiciel Oktawonu</i>, s. 85 (lektura uzupełniająca)</p>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog – I.1.3 rozpoznaje w tekście literackim: neologizm – I.1.4 zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje – I.1.5 opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7* ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 rozdziela narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje reakcje wywołane przez lekturę – własne i wirtualnego odbiorcy określa nawiązania utworu do wątków biblijnych i uwzględnia je w interpretacji odczytuje elementy humoru w tekście literackim określa rodzaj narracji przedstawia bohaterów literackich porządkuje chronologicznie plan wydarzeń charakteryzuje narratora rozpoznaje neologizmy w utworze przedstawia bohatera lirycznego na tle sytuacji lirycznej komentuje wypowiedź bohatera lirycznego do „ty” lirycznego interpretuje utwór poetycki wg dyspozycji rozpoznaje kontekst literacki w utworze omawia budowę dramatu omawia problematykę utworu identyfikuje bohatera przestawia etapy pracy bohatera do realizacji celu przyporządkowuje rodzajom literackim ich wyznaczniki podaje przykłady utworów reprezentatywnych dla danego rodzaju literackiego na osi czasu umieszcza nazwiska twórców

<p>Bolesław Leśmian <i>Dusiołek</i>, s. 89</p> <p>Paweł Lekszycki <i>Sim city</i>, s. 91</p> <p>Stanisław Lem <i>Wierny robot</i> (fragm.), s. 92</p> <p>Kuba Sowiński <i>Stres w pracy – niepewność, zagrożenie, presja</i> (reprodukcja), XX w., s. 97</p> <p>Eoin Colfer <i>Artemis Fowl</i>, s. 98</p> <p>Jerzy Duda-Gracz <i>Babel 2</i> (reprodukcja), s. 102</p> <p>Fonetyka. Akcent, s. 103</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. społeczny – I.1.11 • wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu popularnonaukowego – I.2.1 • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 • interpretuje dzieła sztuki (grafika) – I.2.3 • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: artykuł i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego w opowiadaniu • odpowiadając na pytania, wyszukuje w utworze potrzebne informacje i porządkuje je • rozpoznaje intencję wypowiedzi narratora (prowokacja, przestroga) • określa problematykę dzieła • przyporządkowuje utwór do odpowiedniego rodzaju literackiego • dostrzega elementy deformacji rzeczywistości w różnych tekstach kultury • określa podobieństwo tematyki dzieła literackiego i dzieła sztuki • w interpretacji grafiki uwzględnia kontekst literacki • redaguje interpretację dzieła sztuki • podaje przykłady filmów, utworów literackich z opisem mitologicznego świata • tworzy hierarchię wartości • określa problematykę utworu • interpretuje plakat • określa różnice między tekstem popularnonaukowym a literackim • porównuje obrazy o tej samej tematyce wg dyspozycji • rozpoznaje karykaturalne cechy postaci na obrazie • rozpoznaje dzieła sztuki po ich fragmencie • rozpoznaje dzieła literackie po ich fragmencie • zna pojęcia: <i>liryka, epika, dramat, wiersz sylabiczny, wiersz wolny, pieśń; parafraza, przysłowie, neologizm, świat przedstawiony, narracja, podmiot liryczny, pytanie retoryczne, mit, hymn, frazeologizm</i>
	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedziach – II.2.4* • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sens utworu związkiem frazeologicznym • redaguje opowiadanie z użyciem frazeologizmów • odczytuje przenośne znaczenie wyrazu w tytule
	<p>II. Kształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: <i>akcent</i> – II.3.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta na głos, akcentując sylaby zgodnie z polskimi

	językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu – II.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> zasadami podkreśla sylabę akcentowaną
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego – III.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje interpretację utworu poetyckiego formułuje wnioski na podstawie tekstu popularnonaukowego i tekstu fabularnego redaguje wypowiedź, interpretując przedstawioną na obrazie rzeczywistość redaguje artykuł na podany temat
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje, parafrazuje – III.2.2 redaguje notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje tekst sztuki z określoną intencją (humor), uwzględniając kontekst biblijny redaguje kilkudzaniową notatkę na temat problematyki utworu tworzy fragment dramatu, będący kontynuacją zdarzeń z udziałem bohaterów utworu tworzy notatkę interpretacyjną o plakacie redaguje hasło słownikowe
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych) – IV.4 korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalistycznych – IV.5* 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje definicję słownikową pojęcia z własną definicją projektuje plakat na podany temat z określonym motywem tworzy plan teledysku do utworu poetyckiego projektuje inscenizację utworu
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* rozpoznaje rodzaje literackie: epika, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog – I.1.3 rozpoznaje w tekście literackim: neologizm – I.1.4 rozdziela narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu – II.1.7 		
SPRAWDZIAN Sprawdź siebie; Antoine de Saint-Exupéry <i>Spotkanie z kupcem</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście potrzebne informacje – I.2.1 rozumie pojęcia: <i>głoska, litera, sylaba, akcent</i>; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów – II.3.5* tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.8 		

(fragm. <i>Mały Książę</i>), s. 107			
Nasz projekt – gra planszowa, s. 109		<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych) – IV.4 	
ŚLADAMI CYWILIZACJI – DOM			
Dom i jego przestrzenie			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Śladami cywilizacji – dom, s. 110</p> <p>Olga Tokarczuk <i>Czas domu</i>, s. 111</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty – I.1.11 	<ul style="list-style-type: none"> omawia archetyp domu wyjaśnia funkcję motywu biblijnego w utworze określa postawy bohaterów ocenia zachowanie postaci
<p>Jacek Podsiadło <i>Rozdziałik czwarty, w którym oglądamy domy sióstr Świniarskich</i>, s. 113</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia – I.2.11* 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o swoich doświadczeniach związanych z podanym tematem określa temat tekstu nadaje tytuł wyrażający główną myśl tekstu
<p>Zuzanna Orlińska <i>Przeprowadzka</i>, s. 116</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje – II.1.2 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyraz podstawowy, podstawę słowotwórczą, formant i wyraz pochodny tworzy wyrazy pochodne tworzy parafrazę słowotwórczą dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu rozpoznaje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo
<p>Szkoła pisania. Spójność językowa tekstu, s. 119</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wieloznaczne – II.2.4* rozdziela synonimy i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8* 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia znaczenia wyrazu <i>dom</i> (dosłowne i w przenośni) formułuje definicje słownikowe podanych wyrazów
<p>Słowotwórstwo. Podstawowe pojęcia i analiza słowotwórcza,</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: dwukropka, średnika, nawiasu – II.4.2* 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje znaki spójności tekstu: myślnik, średnik, dwukropek, nawias, wielokropek
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy</p>	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej 	<ul style="list-style-type: none"> podaje skojarzenia z wyrazem <i>dom</i> redaguje opis przestrzeni domu, uwzględniając jej

s. 123	retoryki	<p>formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3</p>	<p>dosłowne i przenośne znaczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozmawia na podany temat • analizuje tekst pod kątem spójności językowej wypowiedzi • określa zabiegi językowe tworzące spójność językową tekstu • stosuje graficzne znaki spójności tekstu: tytuł i śródtytuły, akapity, myślnik, średnik, dwukropek, nawias, wielokropek • przyporządkowuje tytuły i śródtytuły do wypowiedzi • uzupełnia tekst, wprowadzając spójność między fragmentami wypowiedzi • redaguje spójny tekst na podany temat
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, opowiadanie – III.2.1* • tworzy notatki – III.2.4* • opowiada o przeczytanym tekście – III.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy notatkę słowno-graficzną, wykorzystując informacje z tekstu i podane dyspozycje • gromadzi informacje wokół tematu • cytuje humorystyczne fragmenty tekstu • redaguje opis pomieszczenia • redaguje humorystyczną notatkę prezentującą postać literacką • redaguje opowiadanie • redaguje argumenty i kontrargumenty • redaguje wstęp do rozprawki
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy – IV.6 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje wystąpienie na podany temat • prezentuje wyniki pracy
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń – II.1.2 • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: dwukropka, średnika, nawiasu – II.4.2* 		
W domu dzieciństwa i młodości			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Umberto Eco <i>Jakże cudownie było bawić się pluszowym misiem</i>, s. 126</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* • rozróżnia gatunki liryki, w tym tren, oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje język wypowiedzi narratora • omawia sposób przedstawiania wydarzeń z przeszłości rodziny na podstawie tekstu literackiego i wywiadu internetowego • interpretuje odwołania do baśni • rozważa problemy osób niepełnosprawnych, odwołując się do przykładów z filmów, książek, doświadczeń

<p>Beata Andrzejczuk <i>1 listopada</i>, s. 129</p> <p>Beata Wróblewska <i>Apolejka i osiołek</i>, s. 133</p> <p>Tadeusz Różewicz <i>Kasztan</i>, s. 138</p>		<p>anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie, oraz określa ich funkcję – I.1.4*</p> <ul style="list-style-type: none"> określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 charakteryzuje podmiot liryczny, narratora w czytanych utworach – I.1.9* rozdziela narrację pierwszoosobową oraz wskazuje ich funkcje – I.1.10* wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty – I.1.11 	<p>i obserwacji</p> <ul style="list-style-type: none"> interpretuje obrazy poetyckie wg dyspozycji charakteryzuje podmiot liryczny odczytuje metaforę porównuje postawy bohaterów literackich porównuje postawy bohaterów literatury faktu z okresu II wojny światowej ze współczesnymi określa sytuację podmiotu lirycznego omawia sytuację liryczną wskazuje adresata wypowiedzi opisuje obrazy poetyckie rozpoznaje środki stylistyczne rozpoznaje cechy trenu w utworze recytuje wybrany tren Jana Kochanowskiego rozpoznaje tren jako gatunek liryki
<p>Michel Piquemal <i>Nauki mędrca</i>, s. 140</p> <p>Aleksander Kamiński <i>U Alka i Rudego</i>, s. 145</p> <p>Jan Kochanowski <i>Tren I, Tren V, Tren VII, Tren VIII</i>, s. 147 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Kopia obrazu Jana Matejki z 1862, <i>Jan Kochanowski nad zwłokami Urszulki</i></p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje fragmenty tekstu publicystycznego – I.2.1 określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką, określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 rozpoznaje gatunki dziennikarskie: felieton, i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturalnych – I.2.7 dokonyuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny) – I.2.12* 	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę felietonu, cytując odpowiednie fragmenty określa cechy felietonu na podstawie tekstu korzysta z informacji na temat genealogii z wywiadu porównuje ujęcie tematu w różnych utworach dokonyuje przekładu intersemiotycznego kolejnych fragmentów wiersza prezentuje powieść jako przykład literatury faktu wymienia elementy filmowe wskazujące na nawiązanie do literatury faktu we współczesnej filmowej adaptacji powieści opisuje sposób ukazania uczuć postaci przedstawionej na obrazie
<p>Szkoła pisania.</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy tworzące rodzinę wyrazów wskazuje rdzeń i oboczności rdzenia analizuje budowę wyrazów pochodnych porządkuje wyrazy należące do danej rodziny określa klasy wyrazów utworzonych od danych formantów

<p>Rozprawka, cz. 1, s. 135</p> <p>Słotwórstwo. Rodzina wyrazów, s. 131</p> <p>Słotwórstwo. Typy formantów. Pisownia z przedrostkami, s. 142</p>		<ul style="list-style-type: none"> łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzenie – II.1.2 zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, rozróżnia ich typy – II.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia wyrazy podzielne słotwórczo od niepodzielnych słotwórczo oddziela formant od podstawy słotwórczej tworzy wyrazy pochodne za pomocą formantów analizuje złożenia i określa ich funkcję w tekście
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni – II.4.1* 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje wyrazy z przedrostkami łączy przedrostki z ich znaczeniem
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens – III.1.1* rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji – III.1.2* redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi – III.1.2 tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 odróżnia przykład od argumentu – III.1.5 zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje argumenty potwierdzające tezę, odwołując się do utworów literackich i własnych doświadczeń redaguje felieton przygotowuje i przeprowadza wywiad redaguje opis wspomnień z dzieciństwa formułuje argumenty przy wyrażaniu opinii na dany temat analizuje temat rozprawki formułuje tezę redaguje temat rozprawki redaguje plan rozprawki analizuje budowę rozprawki podaje argumenty i kontrargumenty do rozprawki dyskutuje na podany temat formułuje tezy formułuje uzasadnienie tezy wykorzystuje przykłady z literatury, filmu oraz własnych obserwacji i doświadczeń w tworzeniu argumentów
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wywiad – III.2.1 tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje wstępy do rozprawki na podany temat
IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy – IV.6 rozwija umiejętność krytycznego myślenia 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje swoją opinię na określony pogląd, podając argumenty zabiera głos w dyskusji – przedstawia swoje stanowisko 	

		i formułowania opinii – IV.8	wraz z argumentacją <ul style="list-style-type: none"> wyraża i uzasadnia swoje stanowisko na podany temat wg dyspozycji
SPRAWDZANE WYMAGANIA		<ul style="list-style-type: none"> rozdziela gatunki liryki, w tym tren, oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje fragmenty tekstu publicystycznego – I.2.1 dostrzega różnicę między literaturą piękną a publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 rozpoznaje gatunki dziennikarskie: felieton i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzenie – II.1.2 zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, rozdziela ich typy – II.1.3 tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	
Powroty do domu			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Homer <i>Odyseja</i> (fragm.), s. 150</p> <p><i>Powrót Odyseusza do Itaki</i>, tkanina, ok. XVII w.; <i>Odyseusz wraca do Penelopy</i>, płaskorzeźba, V w. p.n.e.</p> <p>Leopold Staff <i>Odys</i>, s. 153</p> <p><i>Syn marnotrawny</i> (fragm. Ewangelii wg św. Łukasza),</p>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czytany utwór jako przypowieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* rozpoznaje czytany utwór jako opowiadanie, powieść oraz wskazuje jego cechy – I.1.3* zna i rozpoznaje w tekście literackim: apostrofę – I.1.4* zna i rozpoznaje w tekście literackim: zdrobnienie, zgrubienie, oraz określa ich funkcje – I.1.4* określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.8 wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. kulturowy, społeczny – I.1.11 objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.16* 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje adresata wypowiedzi określa ponadczasowy i uniwersalny charakter zachowania postaci rozmawia o sytuacji przedstawionej w utworze w odwołaniu do własnych doświadczeń odczytuje przenośne znaczenie mitu o Odyseuszu omawia cechy postaci, ich motywację i ocenia ich postępowanie odczytuje symbolikę postaw i zachowania postaci w kontekście wiedzy o kulturze interpretuje przypowieść w odniesieniu do własnych doświadczeń i obserwacji zna cechy gatunkowe przypowieści odróżnia opis przeżyć od opowiadania analizuje fragm. powieści pod kątem opisanych doznań i odczuć bohatera, źródła doznań i odczuć, nastroju interpretuje podtytuł opowiadania omawia problemy ukazane w utworze rozmawia o uczuciach bohaterów omawia rolę domu w życiu człowieka rozdziela zdrobnienia od zgrubień wśród wyrazów nacechowanych ekspresywnie

<p>s. 154</p> <p>Anna Onichimowska <i>Aki. Za ścianą</i> (fragm.), s. 159</p> <p>Stefan Żeromski <i>Szyfowe prace</i> (fragm.), s. 166 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Szkoła pisania. Opis przeżyć, s. 156</p> <p>Wyrazy złożone i nazwy wielowyrazowe. Skróty i skrótowce, s. 163</p> <p>Skarbiec języka. Zdrobnienie i zgrubienie. Powtórzenie, s. 169</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście fragmenty przedstawione na arrasie i płaskorzeźbie rozumie czytany tekst podaje tytuły tekstów kultury będące przykładami wzajemnej pomocy innym odnajduje we fragmencie powieści opisy zjawisk, obiektów odnajduje w tekście fragmenty opisujące uczucia bohaterów
	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym – II.1.2 zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, rozróżnia ich typy – II.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie zasady tworzenia wyrazów złożonych analizuje budowę słotwórczą wyrazów
	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście – II.2.1 zna sposoby bogacenia słownictwa – II.2.3 rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcję w tekście – II.2.6* 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje znaczenie związku frazeologicznego <i>syn marnotrawny</i> ze słownika układa zdania ze zwianiem frazeologicznym <i>syn marnotrawny</i> rozpoznaje złożenia, zrosty, zestawienia rozróżnia typy skrótowców: głoskowce, literowce, sylabowce (zglaszowce), skrótowce mieszane poprawnie odmienia skrótowce zapisuje pełne nazwy skrótowców tworzy zdania ze skrótowcami rozróżnia wyrazy nacechowane ekspresywnie od wyrazów neutralnych układa zdania z wyrazami nacechowanymi emocjonalnie określa funkcję zdrobnień i zgrubień w tekście literackim
	<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> stosuje reguły pisowni – II.4.1 poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa kropki w skrótach wyrazów podaje zasadę pisowni skrótów tworzy zdania ze skrótami wyrazów w mianowniku i przypadku zależnym
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje argumenty wskazujące na cechy gatunkowe przypowieści

	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych : opis – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog – III.2.1* • tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* • tworzy plan twórczy tekstu – III.2.3* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje plan wydarzeń • redaguje opis arrasu • redaguje opis przeżyć • redaguje opis zachowania postaci w określonej sytuacji • redaguje opis przeżyć we fragmencie pamiętnika • redaguje szczegółowy plan wypowiedzi na podany temat • redaguje dialog, stosując zgrubienia i zdrobnienia w opisie postaci
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija umiejętność prezentacji wyników swojej pracy – IV.6 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje etapy wędrówki Odyseusza
SPRAWDZANE WYMAGANIA		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje czytany utwór jako przypowieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: apostrofę – I.1.4* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: zdrobnienie, zgrubienie, oraz określa ich funkcje – I.1.4* • zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście – II.2.1 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* 	
Konteksty, nawiązania, deformacje			
PODRĘCZNIK Hieronim Bosch <i>Syn mamotrawny</i> , 1500 (reprodukcja), s. 172 Ignacy Krasicki <i>Zona modna</i> , s. 175 (lektura obowiązkowa) William Hogarth <i>Przy śniadaniu</i> (reprodukcja), XVIII w., s. 181 Barbara Kosmowska <i>Buba</i> (fragm.),	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozpoznaje w tekście literackim: eufemizm – I.1.4 • zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje – I.1.6 • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* • wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy – I.1.11* • określa tematykę oraz problematykę utworu – I.1.12* • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst – I.1.14* 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia głównych bohaterów utworu • omawia postawy bohaterów i konsekwencje zmian • rozpoznaje elementy liryki, epiki, dramatu w satyrze • omawia karykaturalne zdeformowanie rzeczywistości przedstawionej w utworze • określa źródło ośmieszenia i krytyki postaw bohaterów • rozpoznaje eufemizm • rozpoznaje prozaizm • wyjaśnia znaczenie eufemizmów • omawia sytuację przedstawioną w utworze • omawia relacje między bohaterami • komentuje zachowanie bohaterów • wyraża własną opinię na temat zachowania bohatera • identyfikuje narratora • określa problematykę utworu • analizuje wypowiedzi i zachowania postaci • rozpoznaje ironię • rozpoznaje w wypowiedzi sprzeczności między dosłownym znaczeniem a intencją wypowiedzi • rozpoznaje stereotyp w zachowaniu postaci

<p>s. 185</p> <p>Ewa Nowak <i>Spotkanie</i>, s. 188</p> <p>Sławomir Mrożek <i>Na łonie natury</i>, s. 192</p> <p>Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Teatrzyk „Zielona Gęś” ma zaszczyt przedstawić dramat meteorologiczny pt. „Szczęście rodzinne czyli Ostrożnie z przekleństwami”</i>, s. 194</p>		<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenie i elementy wiedzy o kulturze – I.1.18* wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach – I.1.19* 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje przedstawiony w dramacie obraz rodziny z własnym wyobrażeniem omawia sposób budowania stereotypowej sytuacji podaje przykłady stereotypów i ocenia ich krzywdzący charakter charakteryzuje bohaterów na podstawie ich wypowiedzi i zachowania nazywa uczucia wywołane tekstem wymienia bohaterów biorących udział w wydarzeniach nazywa cechy bohaterów, korzystając z podanego słownictwa omawia relacje między członkami rodziny identyfikuje problemy bohaterów, korzystając z podanych źródeł informacji określa przyczyny problemów przyporządkowuje rodzajom literackim ich wyznaczniki podaje przykłady utworów reprezentatywnych dla danego rodzaju literackiego na osi czasu umieszcza nazwiska twórców
<p>Karol Dickens <i>Opowieść wigilijna</i>, s. 197 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Katarzyna Ryrych <i>Brooklyn</i>, s. 199</p> <p>Kultura języka. Eufemizm i prozaizm, s. 183</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi słownictwo określające poszczególne elementy obrazu odczytuje sytuację przedstawioną na obrazie w odwołaniu do przypowieści analizuje dzieło sztuki, korzystając z informacji opracowanych na podstawie badań historyka sztuki opisuje sytuację przedstawioną na obrazie interpretuje zachowania i gesty postaci dostrzega krytykę twórcy interpretuje tytuł dzieła cytuje odpowiednie fragmenty tekstu rozpoznaje dzieła sztuki po ich fragmencie rozpoznaje dzieła literackie po ich fragmencie zna pojęcia: <i>prozaizm, eufemizm, epilog, przypowieść, publicystyka, felieton, wywiad, satyra, ironia, apostrofa, zgrubienie, zdrobnienie, tren, stereotyp, archetyp</i>
<p>Kultura</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna sposoby bogacenia słownictwa – II.2.3 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy eufemizmy

wypowiedzi. Etyka słowa, s. 195 Szkola pisania. Rozprawka, cz. 2, s. 174	języka		
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady II.3.7* rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w czym ujawnia się brak grzeczności językowej rozpoznaje językowe zachowania grzecznościowe rozumie pojęcie: <i>etyka słowa</i> analizuje wypowiedzi postaci pod kątem językowych zachowań grzecznościowych formułuje zasady etykiety językowej w kontaktach w internecie
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> cytuje wypowiedzi bohatera
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi – III.1.2 tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcje – III.1.8 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje argumenty formułuje temat rozprawki formułuje tezę gromadzi argumenty potwierdzające swoje stanowisko redaguje plan rozprawki gromadzi argumenty do dyskusji dyskutuje o satyrycznym charakterze dzieła rozumie funkcje eufemizmu w manipulacji językowej redaguje pracę na podany temat
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, list – III.2.1* tworzy spójne wypowiedzi w następujących 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje opis przeżyć postaci przedstawionej na obrazie w określonej sytuacji wyraża swoje zdanie na podany temat stosuje słownictwo typowe dla rozprawki: wpływające na spójność wypowiedzi, porządkujące argumenty, sygnalizujące wyrażenie opinii, wprowadzające cytaty redaguje rozprawkę tworzy plan szczegółowy satyry do planu ramowego

		<ul style="list-style-type: none"> formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 • tworzy plan twórczy tekstu – III.2.3* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis obiektu i miejsca • redaguje opowiadanie, list lub kartkę z pamiętnika na podany temat • redaguje opis przeżyć wewnętrznych bohatera
SPRAWDZANE WYMAGANIA		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście literackim: eufemizm – I.1.4 • zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje – I.1.6 • rozpoznaje i rozróżnia środki manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcje – III.1.8 • rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady II.3.7* • rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 	
SPRAWDZIAN Sprawdź siebie – William Wharton <i>Tato</i> (fragm.), s. 204		<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie, oraz określa ich funkcje – I.1.4* • charakteryzuje podmiot liryczny, narratora oraz bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* • rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżność między mową a pismem – II.1.1 • rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń – II.1.2 • dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy) – II.2.1 • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 	
Nasz projekt – wywiad, s. 209		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad – I.2.5 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wywiad – III.2.1 • uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych) – IV.4 	
CZŁOWIEK I PRAWO			
Najstarsze prawa			
PODRĘCZNIK Człowiek i prawo, s. 210	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozróżnia gatunki liryki, w tym pieśń, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 • rozpoznaje czytany utwór jako powieść oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • określa miejsce i czas akcji • omawia sytuację opisaną w utworze • charakteryzuje bohaterów, korzystając z podanego słownictwa • porównuje rzymski wymiar sprawiedliwości ze

<p><i>Kodeks Hammurabiego</i>, s. 211</p> <p>Bóg Marduk przekazuje zbiór praw Hammurabiemu, fragm. steli, XVIII w. p.n.e.</p> <p><i>Dekalog</i> (fragm. Księgi Wyjścia), s. 215</p> <p>Tablica Dziesięciorga Przykazań (reprodukcja)</p> <p>Robert Harris <i>Niebezpieczna sprawa</i>, s. 218</p> <p><i>Alegoria sprawiedliwości</i>, s. 223</p> <p>Ignacy Krasicki <i>Lew pokorny</i>, s. 224</p> <p>Roger Lancelyn Green <i>Pierwsza Przygoda Okrągłego Stołu</i>, s. 228</p> <p><i>Zwyczajowe prawo między-</i></p>		<p>wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3*</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje czytany utwór jako bajkę oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: apostrofę, oraz określa ich funkcję – I.1.4* • rozpoznaje w tekście literackim: symbol, i określa ich funkcję – I.1.4 • rozpoznaje w tekście literackim: alegorię, i określa jej funkcję – I.1.4 • rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie – I.1.6* • opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 • wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. kulturowy – I.1.11 • określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* • objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* 	<p>współczesnym</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje cechy powieści historycznej w omawianym tekście • objaśnia alegoryczny charakter bajki • wyjaśnia wymowę morału bajki • nazywa cechy bohaterów bajki • określa czas akcji utworu • wyodrębnia bohaterów utworu • określa symbolikę okrągłego stołu • omawia sytuację przedstawioną w utworze • wyjaśnia znaczenie rytuału • wymienia akty prawne i wydarzenia historyczne, będące genezą praw człowieka • określa wpływ II wojny światowej na powstanie Powszechnej deklaracji praw człowieka • określa wartości wpisane w Powszechną deklarację praw człowieka • rozpoznaje adresata apostrofy • nazywa cechy adresata • rozpoznaje nawiązania do motywu biblijnego • określa elementy rytmizujące pieśń • wyróżnia rymy: żeńskie – męskie, dokładne – niedokładne, gramatyczne – niegramatyczne
	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, sztuk plastycznych – I.2.8* • dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny) – I.2.12 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje tekst literacki i dzieło malarskie • porównuje tekst literacki z jego malarską wizją, uwzględniając środki wyrazu charakterystyczne dla tych rodzajów twórczości • rozpoznaje biblijne treści w dziele malarskim • omawia kompozycję, kształt i symbolikę dzieła • rozpoznaje atrybut na ilustracjach • interpretuje satyryczne rysunki w kontekście Powszechnej deklaracji praw człowieka • przedstawia w formie rysunku, plakatu, komiksu artykuł Powszechnej deklaracji praw człowieka

<p><i>narodowe</i>, s. 231</p> <p>Powszechna deklaracja praw człowieka, s. 232</p> <p>Jan Kochanowski <i>Pieśń XIV</i> (Księgi wtóre), s. 235</p> <p>Szkoła pisania. Opis bibliograficzny. Cytat. Cytowanie, s. 213</p> <p>Kultura wypowiedzi. Grzeczność niejęzykowa, s. 234</p> <p>Części mowy a części zdania. Budowa zdania pojedynczego. Powtórzenie wiadomości, s. 225</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście – II.1.1* odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych – II.1.2* rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcję w wypowiedzi – II.1.4* stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych – II.1.6 nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) – II.1.8* rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, rozumie ich funkcję i stosuje w praktyce językowej – II.1.12* 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawne formy rzeczownika <i>prawo</i> w utartych zwrotach nazywa części mowy określa formy gramatyczne części mowy odmiennych sporządza wykres zdania pojedynczego: nazywa części zdania, określa części mowy, którymi zostały wyrażone
	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.4* rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.5* rozdziela synonimy, rozumie ich funkcję w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8* 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przenośne i dosłowne znaczenie związku frazeologicznego wyjaśnia znaczenie przenośne związku frazeologicznego podaje przykłady tekstów kultury, kojarzonych z tematem prawa gromadzi synonimy wokół pojęcia <i>kodeks</i> stosuje frazeologizmy w wypowiedzi na temat alegorii sprawiedliwości
	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała) – I.2.4* stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi – I.2.6* 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje niejęzykowe zachowania grzecznościowe z ilustracji czyta głośno tekst, oddając różne intencje ilustruje dobre i złe zachowania m.in. gestem, siłą głosu, tempem mówienia
	<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, cudzysłowu – II.4.2* poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne w opisie bibliograficznym cytuje potwierdza swoją wypowiedź cytatami

	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmawia na podany temat, odwołując się do własnych obserwacji • redaguje opis zabytku kultury materialnej (steli) • redaguje kilkuzdaniową wypowiedź na podany temat, cytując odpowiednie fragmenty tekstu • wnioskuje, wykorzystując elementy wiedzy o historii i kulturze • redaguje wypowiedź o charakterze normatywnym (kodeks) • redaguje opowiadanie na podany temat • redaguje prace na podany temat • tworzy notatkę encyklopedyczną na podany temat
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 • tworzy notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje notatkę na podany temat • formułuje zasady właściwego postępowania • ocenia prawo (Hammurabiego), uwzględniając kontekst historyczny • redaguje rozprawkę na podany temat
	<p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3 • zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz online) – IV.4 • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* • rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji – IV.7* • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.8 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie informacji ze słownika języka polskiego wyjaśnia znaczenie słowa <i>prawodawca</i> • uzupełnia tekst, korzystając z różnych źródeł informacji • podaje źródła informacji • sporządza opis bibliograficzny • gromadzi i selekcjonuje informacje na podany temat
<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje czytany utwór jako powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • rozpoznaje w tekście literackim: symbol i określa ich funkcję – I.1.4 • rozpoznaje w tekście literackim: alegorię i określa jej funkcję – I.1.4 • rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała) – I.2.4* • rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie – I.1.6*rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście – II.1.1* 		

		<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych – II.1.2* • rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcję w wypowiedzi – II.1.4* • stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych – II.1.6 • nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) – II.1.8* • rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, rozumie ich funkcję i stosuje w praktyce językowej – II.1.12* • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, cudzysłowu – II.4.2* • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 • zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych – IV.4 	
Prawa jednostki			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Wisława Szymborska <i>Możliwości</i>, s. 237</p> <p>Nancy H. Kleinbaum <i>Lekcja na dziedzińcu</i> (fragm. <i>Stowarzyszenie umarłych poetów</i>), s. 239 (lektura uzupełniająca)</p> <p>Kadry z filmu <i>Stowarzyszenie umarłych poetów</i> (1989), reż. Peter Weir</p> <p>Francesco D'Adamo <i>Iqbal</i> (fragm.), s. 242</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje czytany utwór jako baśń oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: anaforę, oraz określa jej funkcję – I.1.4* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: uosobienie, oraz określa jego funkcję – I.1.4* • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5* • opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7* • charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • charakteryzuje narratora – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 • wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy – I.1.11* • objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* • wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne i elementy wiedzy o kulturze – I.1.18* • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera – I.1.20* 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje podmiot liryczny • rozpoznaje anaforę i określa jej funkcję w wypowiedzi podmiotu lirycznego • interpretuje tytuł utworu • omawia motywy postępowania bohatera • interpretuje wypowiedź w kontekście przedstawionej sytuacji • ocenia zachowania postaci • nazywa cechy postaci • rozpoznaje personifikację • nazywa uczucia autora tekstu • rozpoznaje cechy baśni w reklamie • podaje przykłady reklam, zawierających nawiązania do różnych stylów
	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy – I.2.1* • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje tworzywo filmu i literatury • rozróżnia plany filmowe: plan daleki, plan ogólny, plan pełny, plan średni (amerykański), półzbliżenie,

<p>Krzysztof Zanussi <i>Reklama przedawkowana</i> (fragm.), s. 248</p> <p>Pisownia partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy. Powtórzenie, s. 244</p> <p>Skarbiec języka. Homonimy – Stanisław Barańczak <i>Gruzja</i>, s. 246</p> <p>Skarbiec języka. Środki w reklamie i ich funkcje, s. 250</p>	Odbiór tekstów kultury	<p>i pośrednio – I.2.2*</p> <ul style="list-style-type: none"> określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 rozpoznaje gatunki dziennikarskie: felieton, i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 odróżnia informację o faktach od opinii – I.2.6* rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, filmu, sztuk plastycznych i audiowizualnych – I.2.8* rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa), oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją – I.2.10* 	<p>zbliżenie, detal</p> <ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje kadrom plany filmowe rozpoznaje cechy literatury faktu odczytuje cel artykułu, stanowisko autora rozumie argumenty autora tekstu odczytuje intencję autora tekstu rozpoznaje fragmenty o charakterze opinii omawia sposób przedstawienia opinii przez autora felietonu określa cechy felietonu w omawianym tekście nazywa środki wyróżniające reklamę spośród innych komunikatów, korzystając z podanych informacji
	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawne formy wyrazów odmienne – II.1.6* 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia zdania właściwymi formami gramatycznymi homonimów
	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie homonimów – II.2.4 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje homonimy w utworze podaje znaczenia homonimów
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni – II.4.1 zna zasady pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy rzeczowniki z partykułą <i>nie</i> poprawnie zapisuje partykułę <i>nie</i> z rzeczownikami tworzy stopień wyższy i najwyższy przymiotnika z przeczeniem <i>nie</i> podaje zasadę pisowni partykuły <i>nie</i> z przysłówkami, zaimkami, liczebnikami, wyrazami o znaczeniu czasownikowym wyjaśnia łączną pisownię partykuły <i>nie</i> z podanymi czasownikami poprawnie zapisuje partykułę <i>nie</i> z częściami mowy wyjaśnia pisownię wielką i małą literą w homonimach
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję – III.1.3 przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje deklarację tworzy wiersz dyskutuje: swoje stanowisko popiera argumentami, formułuje wnioski

		argumentacyjnego – III.1.6	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wniosek na temat postawy bohaterów • rozmawia o decyzjach i motywach postępowania bohaterów • tworzy teksty z homonimami w różnych znaczeniach • przedstawia stanowisko autora felietonu na temat reklam • dyskutuje na temat tego, czy reklama ogranicza wolność • wyraża swoje zdanie na temat reklamy w formie głosu w dyskusji • przedstawia wybraną reklamę, wyrażając swoje emocje • tworzy reklamę
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: list – III.2.1* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje list / kartkę z pamiętnika / artykuł na podany temat • redaguje list oficjalny do instytucji
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z definicji słownikowej w interpretacji tytułu wiersza
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy – I.2.1* • rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, filmu, sztuk plastycznych i audiowizualnych – I.2.8* • rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa), oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją – I.2.10* • rozumie znaczenie homonimów – II.2.4 • pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni – II.4.1 • zna zasady pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 		
Niepisane prawa			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Świtezianka</i>, s. 253 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Caspar David Fridrich <i>Mężczyzna i kobieta obserwujący</i></p>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach <i>fantasy</i> – I.1.2* • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: ballada; wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problematykę utworu • omawia związek przyrody z nastrojem utworu i decyzjami bohaterów • charakteryzuje narratora ballady • opowiada przebieg zdarzeń w balladzie • wymienia cechy gatunkowe ballady • określa nastrój utworu • omawia poczucie sprawiedliwości wg moralności ludowej • opisuje świat przedstawiony w utworze <i>fantasy</i>: wymienia jego elementy, cytuje fragmenty fikcji fantastycznej

<p><i>księżyc</i>, 1830–1835</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Lilije</i>, s. 257</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Dziady. Cz. II</i> (fragm.), s. 265 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Andrzej Sapkowski <i>Kwestia ceny</i> (fragm.), s. 275</p> <p>Osobowe i bezosobowe formy czasownika. Imiesłowy, s. 282</p> <p>Szkoła pisania. Opowiadanie. Mowa zależna i niezależna, s. 263</p>		<p>I.1.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń – I.1.7* • określa w poznanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje narratora – I.1.9* • określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* • wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.18* 	
	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • dokonuje odczytania tekstów kultury poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek) – I.2.12* • dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. spektakl teatralny) – I.2.12* 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje scenerię i atmosferę obrazu • uzasadnia związek między balladą Mickiewicza a obrazem Fridricha • odczytuje przesłanie ballady • tworzy ilustrację oddającą nastrój grozy w balladzie • przygotowuje inscenizację dramatu
	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 • odróżnia mowę zależną i niezależną; przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania z mowy niezależnej na zależną • określa formy gramatyczne czasowników osobowych • od bezokoliczników tworzy formy imiesłowów przymiotnikowych (czynny, bierny) i przysłówkowych (współczesny i uprzedni) • rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe • określa formy gramatyczne imiesłowów przymiotnikowych (przypadek, liczbę, rodzaj) • przekształca zdania w wypowiedzenia z imiesłowem przysłówkowym
	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia frazeologizmy imiesłowami
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawia zdania z błędnie użytymi imiesłowami
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 • zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 	<ul style="list-style-type: none"> • cytuje fragmenty ballady • cytuje fragmenty tekstu określające funkcję przyrody w balladzie • pisze poprawnie partykułę <i>nie</i> z imiesłowami przymiotnikowymi i imiesłowami przysłówkowymi

	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens – III.1.1* • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę – III.1.1 • tworzy wypowiedź stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych) – III.1.3 • rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji – III.1.2* • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia swoją opinię na podany temat • odwołuje się do sytuacji życiowych, uzasadniając swoje zdanie • rozmawia o konsekwencjach niedotrzymania danego słowa • dyskutuje na podany temat • określa cel przemówienia i adresata • przytacza fragmenty wskazujące na logikę wywodu • przytacza najważniejsze argumenty • wskazuje środki retoryczne i określa ich funkcję
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: przemówienie – III.2.1 • tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* • tworzy notatki – III.2.4* • tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji – III.2.7* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis obrazu • redaguje plan wydarzeń przedstawionych w balladzie • uzupełnia notatkę na temat ballad Adama Mickiewicza • redaguje opowiadanie wg dyspozycji • uzupełnia tekst opisem przeżyć wewnętrznych bohatera, stosując mowę zależną • redaguje zakończenie historii przedstawionej w utworze, korzystając z podanego słownictwa • uzupełnia tabelę informacjami z tekstu dramatu • tworzy notatkę, korzystając z podanego słownictwa • przygotowuje przemówienie w roli bohatera
	<p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje przesłanie utworu, korzystając z informacji zawartych w słowniku języka polskiego
<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: przemówienie – III.2.1 • rozróżnia mowę zależną i niezależną; przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 • rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantastyki – I.1.2* • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: ballada; wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 		

		<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 	
Konteksty, nawiązania, deformacje			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Kazimierz Wierzyński <i>Przykazania</i>, s. 286</p> <p>Władysław Kopaliński <i>Okrągły stół</i>, s. 287</p> <p>Terry Pratchett <i>Spór o podatki</i>, s. 288</p> <p>Piotr Bednarczyk, Maciej Kur <i>Lil i Put. Plusk</i> (fragm.), s. 292</p> <p>Aleksander Fredro <i>Zemsta</i> (fragm.), s. 300 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Szkoła pisania. Opis sytuacji – Sydney R. Nolan <i>Proces</i>, 1947, s. 290</p> <p>Wypowiedzenie</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa elementy świata przedstawionego – I.1.1* rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog – I.1.3 omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5* zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje – I.1.5 zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcję – I.1.6 opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* rozdziela narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich odwołania do wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy – I.1.11* określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny – I.1.11 nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst – I.1.14* wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera – I.1.20* 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa wartości, o których jest mowa w tekście omawia rzeczywistość ukazaną w utworze, uwzględniając kontekst historyczny określa funkcję parafrazy określa stosunek osoby mówiącej do rzeczywistości przedstawionej w utworze wskazuje związek między wydarzeniami historycznymi a legendą omawia ironiczny charakter tekstu identyfikuje uczestników sporu określa istotę konfliktu określa narratora – obserwatora opisu sytuacji rozpoznaje elementy statyczne i dynamiczne w opisie sytuacji określa wydarzenia główne i towarzyszące wymienia elementy stanowiące scenerię (tło) sytuacji nazywa swoje wrażenia po przeczytaniu komiksu określa nastrój utworu charakteryzuje bohaterów głównych, drugoplanowych i epizodycznych wg dyspozycji wymienia zdarzenia budujące akcję utworu wyjaśnia źródło komizmu sytuacyjnego omawia związek tytułu z warstwą rysunkową komiksu określa temat rozmowy bohaterów, ich stanowiska i motywacje omawia postawy bohaterów omawia budowę dramatu przyporządkowuje gatunkom synkretycznym ich wyznaczniki podaje przykłady utworów reprezentatywnych dla danego gatunków synkretycznych (ballada, satyra) na osi czasu umieszcza nazwiska twórców i tytuły aktów normatywnych
	I. Kształcenie	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje informacje w zależności od ich funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat tekstu

z imiesłowowym równoważnikiem zdania, s. 302	literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	<p>w przekazie – I.2.2</p> <ul style="list-style-type: none"> określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy – I.2.7* znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny) – I.2.12* wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.18* 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady innych tekstów o tej samej tematyce analizuje zabiegi typowe dla sztuki komiksu tworzy pracę na temat ograniczenia praw ludzi do decydowania o sobie i swoim życiu we współczesnym świecie w dowolnej formie graficznej rozpoznaje dzieła sztuki po ich fragmencie, podaje autorów i tytuły dzieł zna pojęcia: <i>komizm, ballada, literatura faktu, powieść historyczna, homonim, alegoria, cytat, atrybut, rym, ironia, anafora, dramat, prozaizm, neologizm</i>
	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach części mowy i określa ich funkcję w tekście – II.1.1* rozpoznaje imiesłowy – II.1.4 poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcję; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje opis sytuacji pod kątem języka: części mowy, formy gramatycznej wyrazów układa wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania ze zdań pojedynczych przekształca zdania w wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania wykonuje wykresy wypowiedzeń z wypowiedziami z imiesłowowym równoważnikiem zdania przekształca zdania złożone w wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega błąd językowy – II.2.3 	<ul style="list-style-type: none"> poprawia błędy w wypowiedzeniach z imiesłowowym równoważnikiem zdania
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka – II.4.2* 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje zasady interpunkcji z wypowiedziami z imiesłowowym równoważnikiem zdania
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* rozdziela argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji – III.1.2* tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg dyskusji między bohaterami: rozpoznaje argumenty i kontrargumenty; określa postawę bohaterów, omawia rezultat dyskusji redaguje kilkuzdaniową wypowiedź o ironicznym charakterze uczestniczy w dyskusji w formie obrad okrągłego stołu przycyła argumenty bohaterów

		<p>w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych) – III.1.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia przykład od argumentu – III.1.5 • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje refleksje inspirowane aforyzmem
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • tworzy spójne teksty w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje – III.2.2 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca utwór, zmieniając jego wymowę • redaguje opis sytuacji przedstawionej na obrazie wg dyspozycji • redaguje opis sytuacji na podany temat • redaguje rozprawkę na podany temat
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3* • rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji – IV.7* 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje na temat obrad okrągłego stołu w Polsce w 1989 roku
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje – I.1.5 • poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* 		
SPRAWDZIAN Sprawdź siebie – Stanisław Lem <i>Czy Pan istnieje, Mr. Johns?</i> (fragm.), s. 305	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7* • charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 • rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 • rozróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 • rozumie znaczenie homonimów – II.2.4 • rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny – II.2.7 • identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny – II.3.1* • rozumie, na czym polega etykieta językowa, i stosuje jej zasady – II.3.7* • zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 • tworzy spójne teksty w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje – III.2.2 		
Nasz projekt –	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton – I.2.5 		

gazetka szkolna, s. 309	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych) – IV.4 		
PRZESZŁOŚĆ DLA PRZYSZŁOŚCI			
Patriotyzm i heroizm			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Przeszłość dla przyszłości, s. 310</p> <p>Jan Paweł II <i>Pamięć i tożsamość</i> (fragm.), s. 311</p> <p>Cyprian Kamil Norwid <i>Moja piosnka (II)</i>, s. 313</p> <p>Jacek Malczewski <i>Polonia, personifikacja Polski Odrodzonej</i>, 1918</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Stepy akermzańskie</i>, s. 315 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Reduta Ordona</i>, s. 318 (lektura)</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* rozróżnia gatunki liryki, w tym: sonet, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 zna i rozpoznaje w tekście literackim: zdrobienie, zgrubienie, oraz określa ich funkcję – I.1.4* opowiada o wydarzeniach fabuły i ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 charakteryzuje podmiot liryczny, narratora, bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 charakteryzuje podmiot liryczny i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki – I.1.11 określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem – I.1.12 objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach – I.1.19* 	<ul style="list-style-type: none"> określa problem przedstawiony we fragmencie tekstu rozważa rolę dziedzictwa duchowego w życiu narodu nazywa wartości moralne charakteryzuje bohatera lirycznego identyfikuje podmiot liryczny odczytuje znaczenie neologizmów w kontekście biograficznym i historycznym określa funkcję refrenu, rozstrzelonego dźwięku, znaków interpunkcyjnych, zdrobienia charakteryzuje podmiot liryczny analizuje obrazy poetyckie wg dyspozycji odczytuje kontekst biograficzny w utworze wymienia cechy sonetu interpretuje głosowo sonet opisuje świat przedstawiony w utworze wg dyspozycji porządkuje punkty planu charakteryzuje narratora rozpoznaje refleksje narratora odwołuje się do wiedzy historycznej w interpretacji refleksji narratora ocenia postawę bohatera lirycznego omawia kontekst historyczny porządkuje przebieg zdarzeń opowiada treść utworu charakteryzuje bohatera lirycznego charakteryzuje bohatera zbiorowego omawia rolę kobiety w kulturze i społeczeństwie XIX w.
<p>Adam Mickiewicz <i>Reduta Ordona</i>, s. 318 (lektura)</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* interpretuje dzieła sztuki (fotografia) – I.2.3 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje personifikację pojęcia przedstawioną na obrazie odczytuje temat dzieła

obowiązkowa) Adam Mickiewicz <i>Śmierć Pułkownika</i> , s. 323 (lektura obowiązkowa) Przecinek w wypowiedzeniu. Powtórzenie, s. 316	Odbiór tekstów kultury		<ul style="list-style-type: none"> • omawia związek tematu z postulatem artysty • opisuje nastrój fotografii • odczytuje problem przedstawiony w utworze
	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyrazy wieloznaczne – II.2.4* • rozróżnia synonimy, rozumie ich funkcję w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8* 	<ul style="list-style-type: none"> • układa zdania z wyrazem wieloznacznym w różnych znaczeniach • notuje sformułowania synonimiczne do wyrazu <i>ojczyzna</i>
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: przecinka – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje zasady interpunkcyjne wypowiedzi pojedynczych i złożonych • uzupełnia zdania, stosując zasady interpunkcji • podaje zasady wypowiedzi z imiesłowami i imiesłowowym równoważnikiem zdania
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź – III.1.3* • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia swoje zdanie, korzystając z podanego słownictwa • rozmawia na podany temat wg dyspozycji • dyskutuje o polskich wartościach (materialnych i duchowych) ważnych dla przyszłości • tworzy kilkuzdaniową wypowiedź, stosując wypowiedzenia złożone • redaguje kilkuzdaniową wypowiedź oceniającą postawę bohatera
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2 	<ul style="list-style-type: none"> • notuje skojarzenia z pojęciem <i>Polska</i> • tworzy parafrazę wiersza • redaguje opis przeżyć wewnętrznych • redaguje opis sytuacji, wprowadzając wyrazy oznaczające stosunki przestrzenne, czasowe, nazywające barwy i cechy
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcyjnie informację – IV.3* • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* • rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy – IV.6 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje biograficzne • odczytuje wieloznaczne znaczenia wyrazu • przygotowuje prezentację
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia gatunki liryki, w tym: sonet, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: przecinka – II.4.2 		

Figury domu

<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> (fragm.), s. 326</p> <p>Jan Kochanowski <i>Na zdrowie</i></p> <p>Henryk Sienkiewicz <i>Latarnik</i>, s. 331 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Ryszard Kapuściński <i>Dom Tuaregów</i>, s. 343</p> <p>Edward Stachura <i>Ite missa Est</i> (pieśń na wyjście), s. 346</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje czytany utwór jako nowelę oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • rozpoznaje w tekście literackim: inwokację, i określa ich funkcję – I.1.4 • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym punktu kulminacyjnego – I.1.5* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 • wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 • wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy – I.1.11* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki – I.1.11 • recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem – I.1.12 • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach – I.1.19* 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala kolejność elementów kompozycyjnych utworu: apostrofy, wtrącenia, rozbudowanego porównania, opisu • charakteryzuje podmiot liryczny, cytując odpowiednie fragmenty tekstu • recytuje utwór, uwzględniając w głosowej interpretacji przeczutnię i średniówkę • rozpoznaje aluzję literacką w utworze i określa jej funkcję • charakteryzuje bohatera utworu • analizuje środki stylistyczne w opisie przeżyć wewnętrznych • odczytuje kontekst historyczny i historycznoliteracki w utworze • określa cechy noweli • rozpoznaje punkt kulminacyjny noweli • charakteryzuje bohatera zbiorowego • charakteryzuje podmiot liryczny • określa sytuację liryczną wg dyspozycji
<p>Lex DREWIŃSKI <i>Rasizm</i>, XX w.</p> <p>Marian Nowiński <i>Współlistnienie</i>, XX w.</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3 • odnosi treści kultury do własnego doświadczenia – I.2.11* • dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek) – I.2.12* 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wypowiedziach bohaterów aluzję i/lub sugestię • odczytuje przesłanie utworu • omawia aktualność utworu • wykonuje plakat do fragmentu wiersza
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych) – III.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy kilkuzdaniową wypowiedź o charakterze argumentacyjnym • rozpoznaje sugestię i aluzję w wypowiedzi • dyskutuje o roli utworu w życiu narodu

Kultura języka. Mówienie nie wprost. Sugestia i aluzja, s. 328		<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 rozdziela i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję – III.1.6* 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia swoje zdanie
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka – III.2.1* tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: dialog – III.2.1 tworzy notatki – III.1.4* 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje dialog z zastosowaniem sugestii lub aluzji redaguje charakterystykę postaci tworzy notatkę na podany temat
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje, przeprowadza, analizuje i prezentuje wyniki ankiety
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję – III.1.6* tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka – III.2.1* rozpoznaje czytany utwór jako nowelę oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* rozpoznaje w tekście literackim: inwokację, i określa jej funkcję – I.1.4 omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym punktu kulminacyjnego – I.1.5* 		
Konteksty, nawiązania, deformacje			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Marcin Świetlicki <i>Nowe pogo</i>, s. 348</p> <p>Andrzej Pilipiuk <i>Samolot do dalekiego</i> (fragm.), s. 349 (lektura uzupełniająca)</p> <p>Sławomir Mrożek <i>Lew</i>,</p>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 rozpoznaje fikcję literacką; rozdziela i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem jej w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach <i>fantasy</i> – I.1.2* zna i rozpoznaje w tekście literackim: przenośnię, powtórzenie oraz określa ich funkcje – I.1.4* omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5* określa w poznawanych tekstach problematykę 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohatera zbiorowego prozy poetyckiej interpretuje metafory interpretuje tytuł utworu recytuje utwór charakteryzuje narratora – bohatera rozpoznaje elementy fikcji prawdopodobnej i fikcji fantastycznej przypisuje czytany utwór do odpowiedniego typu literatury określa czas i miejsce zdarzeń charakteryzuje zachowanie bohaterów w określonej sytuacji przypisuje rodzajom literackim ich gatunki: hymn, pieśń, tren, sonet, opowiadanie, powieść, nowela, przypowieść, komedia

<p>s. 354</p> <p>Jan Sztudynger <i>Chorągiewka</i>, s. 356</p> <p>Tomasz Różycki <i>Dwanaście stacji. Poemat. Stacja pierwsza: spotkanie</i> (fragm.), s. 356</p> <p>Szkoła pisania. Streszczenie, s. 359</p>		<ul style="list-style-type: none"> egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 charakteryzuje narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem – I.1.12* objasnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* 	<ul style="list-style-type: none"> na osi czasu umieszcza nazwiska twórców podaje tytuł, autora, czas powstania utworu, tematykę lub znaczący cytat
	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wymowę dwu utworów określa tematykę wiersza określa problemy egzystencjalne zna pojęcia: <i>aluzja literacka, inwokacja, średniówka, sugestia, przeczutnia, proza poetycka, język ezopowy, sonet, refren, ballada, opowiadanie, powieść, nowela, punkt kulminacyjny</i>
	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca fragmenty tekstu, eliminując partie dialogowe
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> cytuje odpowiednie fragmenty tekstu porównuje utwory: osoba mówiąca, cechy utworów, funkcje środków stylistycznych
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera – III.2.7* tworzy notatki – III.2.4* uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens – III.1.1* tworzy plan odtworczy tekstu – III.2.3* wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje – III.2.2 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy dalszy ciąg opowiadania tworzy notatkę porównawczą utworów opisuje swoją miejscowość, jej zalety i wady uczestniczy w debacie na temat swojej miejscowości wyodrębnia wydarzenia fragm. tekstu przekształca w krótkie zdanie streszcza tekst
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza – III.2.2 		

<p>SPRAWDZIAN Sprawdź siebie – Konstanty Ilde- fons Gałczyński <i>Ballada o trzęsą- cych się portkach</i> (fragm.), s. 362</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: ballada, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 • zna i rozpoznaje w tekście literackim: zdrobnienie, i określa ich funkcje – I.1.4* • zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje – I.1.5 • charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi – I.1.9 • objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknienia, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu – II.4.2* • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2
--	--